

Delinqüència econòmica

Codi: 100470
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria Jose Rodriguez Puerta
Correu electrònic:
MariaJose.Rodriguez.Puerta@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

La teoria i els seminaris es faran en castellà.

Equip docent

Daniela Gaddi

Prerequisits

No hi ha pre-requisits per cursar aquesta assignatura.

Objectius

En el marc de les matèries criminològiques, aquesta assignatura persegueix aportar una primera informació sobre els diferents perfils que presenta la criminalitat econòmica.

Els objectius a aconseguir són els següents:

1. Conèixer els problemes que planteja la delimitació i conceptualització d'aquesta classe de delinqüència.
2. Ser capaç d'afrontar un estudi criminològic sobre algun dels delictes que s'enquadren en aquesta categoria.
3. Conèixer les estratègies, en termes de política-criminal i penal respecte a la delinqüència econòmica.
- 4.- Conèixer alguns dels grups delictius en matèria de criminalitat econòmica.

Competències

- Accedir i interpretar les fonts de dades sobre la criminalitat.
- Analitzar el conflicte i la criminalitat utilitzant les teories criminològiques i els seus fonaments psicològics i sociològics.

- Demostrar que es comprenen els models de prevenció i intervenció de la criminalitat més adequats per a cada problema específic.
- Demostrar que es comprenen les teories criminològiques.
- Demostrar que es coneix la diversitat de polítiques criminals per afrontar la criminalitat i els seus diferents fonaments.
- Dissenyar una recerca criminològica identificant l'estratègia metodològica adequada als objectius plantejats.
- Identificar els recursos socials existents per intervenir en el conflicte i en la criminalitat.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar les tècniques d'avaluació del risc i les necessitats criminògenes d'una persona per determinar la proposta d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar amb criteri científic les informacions obtingudes en les bases de dades criminològiques.
2. Aplicar amb precisió els models de prevenció en situacions concretes de criminalitat.
3. Aplicar de manera eficaç els fonaments de les diferents polítiques criminals en l'activitat professional.
4. Aplicar el coneixement científic criminològic per analitzar la delinqüència.
5. Aplicar les teories criminològiques.
6. Escollir de manera adequada el recurs social per a cada cas d'intervenció professional.
7. Inferir els models d'intervenció en funció d'una avaluació de necessitats prèvia eficaç.
8. Redactar un treball acadèmic.
9. Relacionar-se respectuosament amb persones.
10. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
11. Transmetre oralment les idees a una audiència.
12. Treballar de manera autònoma.
13. Treballar en equip i en xarxa.
14. Utilitzar la metodologia d'investigació necessària en funció de la recerca criminològica plantejada.

Continguts

PRIMERA PART

La criminalitat econòmica: qüestions generals

Tema 1: Aproximació al concepte de delinqüència econòmica: jurídica i criminològica

Tema 2: Perfil criminològic de l'autor i de la víctima

Tema 3: La investigació i enjudiciament de la delinqüència econòmica.

Tema 4: La delinqüència corporativa. La responsabilitat de l'empresa, des de la perspectiva criminològica i jurídica. Els programes de compliment.

Tema 5: Política criminal i sancions. La intervenció enfront de la delinqüència econòmica: sanció i prevenció. Dinàmiques nacionals i internacionals.

SEGONA PART

La criminalitat econòmica: part especial

Tema 6: La ciberdelinqüència. La cibercriminalitat des de la perspectiva criminològica. Fraus informàtics. Propietat industrial i intel·lectual. Secrets d'empresa.

Tema 7: La corrupció. Concepte jurídic i criminològic de corrupció. La corrupció a Espanya. Els delictes de corrupció. Estratègies de prevenció.

Tema 8: El blanqueig de capitals. Concepte. El *modus operandi*. El delicte de blanqueig de capitals. La normativa extra-penal de blanqueig. Estratègies de prevenció.

Tema 9: El frau fiscal. L'ètica fiscal. Les conductes defraudatòries. El delicte fiscal. Estratègies de prevenció i lluita.

Metodologia

L'assignatura s'organitza de forma similar a la resta d'assignatures del grau de criminologia. Es realitzen dos tipus d'activitats.

- Una de caràcter teòric, a l'aula amb tot el grup, en la qual s'explica de forma bidireccional el contingut essencial del programa i se suggereixen activitats i reflexions.
- Una altra de naturalesa pràctica i aplicada: els tallers, que es realitzen setmanalment, persegueixen reforçar els coneixements teòrics a través de la discussió de textos i anàlisis de dades relatives als temes objecte del programa.

El model descrit es completarà amb les conferències que es realitzaran al llarg del quadrimestre i en les quals participaran experts en les matèries que aportaran experiència pràctica a propòsit de l'analitzat a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	22,5	0,9	5, 7
Tipus: Supervisades			
Talleres/ Seminaris	22,5	0,9	8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Treball individuals i en grup	103	4,12	5, 8, 10, 11, 12, 13

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Es requereix, per tant, una assistència a classes teòriques i seminaris com a mínim del 80%.

La nota de l'assignatura s'obtindrà avaluant tres tipus d'activitats:

- En primer lloc, serà necessari que l'alumne participi en els seminaris i preparari els treballs en grup i la defensa oral dels mateixos a classe (40 % de la nota final). Es puntuaran 4 taller de grup (dos de la primera part i dos de la segona). Als seminaris haurà d'acudir-se amb el material llegit i resumit, es realitzaran controls individuals de lectura.
- Hauran de superar-se dos exàmens que es realitzarà al llarg del curs, el valor dels quals serà d'un 50 % de la nota (25 % de la primera part i 25 % de la segona).
- Al final de curs s'haurà de presentar un treball individual (o en parelles) sobre alguna de les qüestions analitzades en l'assignatura. Haurà de realitzar-se una tutoria i lliurar-se en forma d'article (10%).

Per superar l'assignatura haurà d'obtenir-se un mínim de 5 en cadascuna de les activitats proposades (activitats de grup i exàmens). De no obtenir-se aquest mínim, en el període de recuperació es proposarà la realització d'una activitat de recuperació.

En cas que durant un examen es detecti la presència d'alumnat copiant quedaran automàticament suspesos sense possibilitat d'accés a la recuperació. En cas de plagi en la redacció de treballs, es valorarà cada cas i, en cas extrem, es considerarà la opció de suspens directe sense opció a recuperació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves teòriques	50%	2	0,08	5, 8, 9, 10, 12
Treball en grup seminari	40 %	0	0	2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 13, 14
Treball individual	10%	0	0	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14

Bibliografia

Bibliografia obligatoria:

1. PART GENERAL

Benson, M. L.& Simpson, Sally S. (2018). *White-Collar Crime: An Opportunity Perspective*. (pp.1-160).New York: Third Edition.

González, A. (2018). Situación actual, prevención e intervención criminológica en la delincuencia de cuello blanco. En Fernández Bermejo, D. et al. *Delincuencia económica*. Pamplona: Thomson-Aranzadi.

Morales Prats, F. (2017). Cuestiones fundamentales de la parte general del derecho penal (III): responsabilidad penal de las personas jurídicas. En Cugat, Miriam et al. (Coord.). *Manual de litigación penal*. Valencia: Aranzadi.

Payne, B.K. (2013). The Corrections Subsystem and White Collar Crime. En Payne B.K, *White collar crimes. The Essentials*. London: Sage.

Rebollo, R. y Casas, J. (2014). El proceso penal y la investigación de la delincuencia económica. En García Arán, Mercedes et al. *La delincuencia económica. Prevenir y sancionar*. Valencia: Tirant Lo Blanch.

2. PART ESPECIAL

Bermejo, M. (2015). Prevención y castigo del blanqueo de capitales. Un análisis jurídico - económico. (pp.105-139). Madrid: Marcial Pons.

Kuhlen, L. (2015). En *Cuestiones fundamentales del delito de fraude fiscal*. (pp.129-163). Madrid. Marcial Pons.

Maras, Marie-Helen. (2017). *Cibercriminology*. (pp. 3-56).New York: Oxford University Press. P.

Villoría, M. (2016). La corrupción en España: rasgos y causas esenciales. *Cahiers de civilisation espagnole contemporaine*. Disponible en: <http://ceec.revues.org/5949>

Bibliografia de consulta recomanada:

Benson, M. L. & Simpson, Sally S. (2018). *White-Collar Crime: An Opportunity Perspective*. New York: Third edition.

Cid, J. & Larrauri, Elena. (2013). *Teorías criminológicas: explicación y prevención de la delincuencia*. Barcelona: Bosch.

Gottschalk, P. (2017). *Organizational Opportunity and Deviant Behaviour: Convenience in White-collar Crime*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.

García Arán, Mercedes et al. (2014). *La delincuencia económica: prevenir y sancionar*. Valencia: Tirant Lo Blanch.

Martínez-Buján Pérez, C. (2016). *Derecho Penal Económico y de la empresa*. Valencia: Tirant lo Blanch.

Muñoz Conde, F. (2016). *Derecho penal. Parte especial*. Valencia: Tirant Lo Blanch.

Redondo, S. & Garrido, V. (2013). *Principios de criminología*. Valencia: Tirant Lo Blanch.